

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060304

DOM
2019-11-25
Stockholm

Mål nr
P 10966-18

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2018-11-09 i mål nr P 2569-18, se bilaga A

PARTER

Klagande

Myndighetsservicenämnden i Vellinge kommun
235 81 Vellinge

Motpart

A

SAKEN

Ansökan om bygglov på fastigheten FA i Vellinge kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Miljö- och byggnadsnämndens i Vellinge kommun beslut den 25 januari 2018, dnr 2017-2493, § 274, att avslå ansökan om bygglov.

Dok.Id 1511377

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 675 59

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Myndighets servicenämnden i Vellinge kommun, tidigare Miljö- och byggnadsnämnden, (nämnden) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva mark- och miljödomstolens dom och fastställa nämndens beslut.

A har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Nämnden har anfört i huvudsak följande:

Kommunens arbete med att inventera grupphusbebyggelse påbörjades 2001 och resulterade i riktlinjer som reviderades och antogs 2016 som policydokumentet ”Hus i grupp – möjlig kulörändring utan bygglov”. Detta är ett viktigt instrument i bygglovsprövningen och används för att bevara och stärka de bebyggelsemiljöer som upptas i dokumentet och att genom bygglovshantering kunna styra området till en mer sammanhållen färgsättning för att områdets ursprungliga karaktär inte ska gå förlorad. Att det gröna taket enligt A gifter sig väl med färg på träd är ett intresse som bör vara underordnat det allmännas intresse av att bevara områdets karaktär och färgsätta utifrån en kulör som objektivt anses vara likartad. Vid proportionalitetsbedömningen ska inte en fastighetsägare som utför åtgärder innan denne undersökt huruvida dessa är lovpliktiga ha en fördel av detta agerande. Det är obestridligt att betongpannorna i detta fall kan målas om för en i sammanhanget ringa kostnad. Då får fastighetsägaren åtnjuta fördelarna av ett nytt tak samtidigt som kommunens invånare får intresset av att bevara färgsättningen i området tillgodosett. Mark- och miljödomstolens resonemang om proportionalitet resulterar i att åtgärder vidtagna utan lov, som är svåra att rätta till p.g.a. exempelvis hög kostnad, behandlas fördelaktigare än den som sökt lov dessförinnan.

Att ett område har en viss blandning medför inte att man endast på grund därav kan motivera en ytterligare uppsplittring. Möjligen kan man tänka sig att tillåta fler tak av en viss kulör som redan förekommer inom färgskalan i området, men det är en helt

annan sak att tillåta att någon går utanför färgskalan. Det ska tilläggas att färgförändringen har upplevts som betydande av grannar som har framfört klagomål till kommunen.

Kommunen bör ges ett betydande handlingsutrymme i anpassningsfrågor (se bl.a. Mark- och miljööverdomstolens dom den 17 december 2017 i mål nr P 2328-17). Kommunen har uttryckt en tydlig önskan att bevara och öka harmonin och balansen i det aktuella området men har genom mark- och miljödomstolens dom fråntagits sitt inflytande och möjlighet att värna den homogenitet som finns i denna grupphusbebyggelse.

A har anfört i huvudsak följande:

Huset är inte särskilt värdefullt från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt och huset ingår heller inte i ett område av sådan dignitet. Den mossgröna kulören har en dov färgton liksom många andra tak på gatan. Den skiljer sig inte väsentligt från exempelvis de grå nyanser i olika material som förekommer i omgivningen. Området är så splittrat både när det gäller kulör och material på taken att nämnden inte ens tar med alla varianter i sin beskrivning av de ursprungliga kulörerna. Kulören på de nya takpannorna är heller inte sådan att den inte kan anses vara tidstypisk. Ändringen kan inte heller bedömas påverka några kulturhistoriska värden på ett icke godtagbart sätt.

Nämndens policydokument har tillkommit helt utan demokratisk process och en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen som företas i detaljplaneprocesser lyser med sin frånvaro. Policyn innehåller dessutom felaktigheter kring ursprungliga material och ger inte en korrekt bild av förhållandena i området när byggnaden uppfördes. Om kommunen har för avsikt att skydda kulturhistoriska värden genom att begränsa möjligheterna till material och kulörförändringar borde detta rimligen reglerats i en ny detaljplan så att alla berörda får möjlighet att agera i planprocessen.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

A har ansökt om bygglov för att på sitt bostadshus byta från tak med gula betongpannor till gröna enkupiga takpannor och för att måla den bruna gavelpanelen vit. Frågan i målet är om åtgärderna uppfyller anpassningskravet i plan- och bygglagen (2010:900), PBL, och om bygglov därmed kan ges för åtgärderna.

Anpassningskravet innebär i ärenden om bygglov bland annat att byggnadsverk ska utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan (2 kap. 6 § första stycket 1 PBL).

Vid prövning enligt plan- och bygglagen ska enligt 2 kap. 1 § PBL hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen. Kommunen har det huvudsakliga ansvaret och därmed ett stort inflytande över hur bebyggelsen förändras i den egna kommunen. Den i målet aktuella fastigheten omfattas av detaljplan, men denna saknar särskilda bestämmelser om färgsättning och materialval för tak och fasader. Kommunen har 2016 antagit ett policydokument ”Hus i grupp – möjlig kulörändring utan bygglov”. Detta dokument är enligt kommunen ett viktigt instrument i bygglovsprövningen och används för att bevara och stärka de bebyggelsemiljöer som upptas i dokumentet. Syftet är att genom bygglovshantering kunna styra ett område till en mer sammanhållen färgsättning för att områdets ursprungliga karaktär inte ska gå förlorad.

Av dokumentet framgår att de ursprungliga taken i bostadsområdet där den aktuella fastigheten ligger utgjordes av röda tegelpannor, grå korrugerad eternit och gråbruna betongtakpannor medan gavelspetsarna var mörkbruna. Som möjlig kulörändring utan bygglov för gavelspetsar anges svart och brunt. Även om kommunens antagna dokument i sig inte är rättsligt bindande bör det tillmätas betydelse vid bedömningen av om PBL:s krav är uppfyllda.

Mark- och miljööverdomstolen delar länsstyrelsens och nämndens bedömning att ändringarna inte är lämpliga med hänsyn till intresset av en god helhetsverkan. Åtgärderna uppfyller således inte anpassningskravet i PBL.

Det har inte framkommit sådana enskilda intressen som väger tyngre än det allmännas intresse av att tillvarata bebyggelsens befintliga karaktärsdrag och intresset av en god helhetsverkan i området. Eftersom det därmed saknas förutsättningar för att ge bygglov för åtgärderna ska nämndens överklagande bifallas. Mark- och miljödomstolens dom ska således ändras och nämndens beslut att avslå ansökan fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg, Roger Wikström, referent, och Birgitta Bylund Uddenfeldt samt tekniska rådet Börje Nordström.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Emelie Jonsson.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen
3:2

DOM
2018-11-09
meddelad i
Växjö

Mål nr P 2569-18

PARTER

Klagande

A

Motpart

Vellinge kommun, Miljö- och byggnadsnämnden
Norrevångsgatan 3
235 81 Vellinge

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Skåne läns beslut från den 7 maj 2018 i ärende nr 403-7397-2018,
se bilaga 1

SAKEN

Bygglov på fastigheten FA, Vellinge kommun

DOMSLUT

Med ändring av länsstyrelsens beslut undanröjer mark- och miljödomstolen
nämndens beslut från den 25 januari 2018, § 274, och återförvisar ärendet till
nämnden för fortsatt handläggning av bygglovsansökan.

BAKGRUND

Miljö- och byggnadsnämnden i Vellinge kommun (nämnden) beslutade den 25 januari 2018 att avslå ansökan om bygglov för utvändig ändring avseende byte av tak och kulör på gavelpanel på rubricerad fastighet. Beslutet överklagades till Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen), som avslog överklagandet.

Länsstyrelsens beslut har nu överklagats till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

A yrkar att underinstansernas beslut ska upphävas och att bygg-lov meddelas för sökt åtgärd.

Till stöd för sin talan anför han i huvudsak följande. När taket byttes 2017 var de ovetande om att detta krävde bygglov. Taket ersattes med en grågrön panna för att denna skulle smälta bättre in i den uppvuxna omgivningen på hörntomten. Det är inte ekonomiskt försvarbart och skulle vara förödande för deras ekonomi att byta ut det redan lagda taket. Att måla taket i en annan färg som krackelerar med åren skulle i längden ge ett sämre intryck i relation till att den befintliga grågröna färgen istället mattas av med åren.

Nämnden vidhåller sitt beslut och anför i huvudsak följande.

Nämnden godkände den 16 juni 2016 revidering av policy ”Hus i grupp-färgändring utan bygglov”. Kommunen har i framtagandet av Hus i grupp lagt ner stor kraft på att inventera och beskriva grupphusområden från olika tidsepoker och dess särdrag. För denna grupp rekommenderas en mer likartad färgsättning för att ge större balans åt området och inte splittra gruppen ytterligare. Att klaganden redan utfört åtgärden ändrar inte nämndens uppfattning om att åtgärden strider mot kraven i 2 kap. 6 § plan- och bygglagen (2010:900) avseende anpassning, god helhetsverkan och varsamhet m.m.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut.

För området gäller en stadsplan (detaljplan) fastställd i juli 1964. Detaljplanen innehåller inga vägledande bestämmelser om färgsättning. Vidare har den aktuella byggnaden inte utpekats som särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt, enligt bestämmelsen i 8 kap. 13 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, så att den av den anledningen inte får förvanskas.

Byggnaderna i området uppfördes åren 1965-1967. Av kommunens dokument ”Hus i grupp – möjlig kulörändring utan bygglov” framgår att bostadsområdet består av fyra olika hustyper, vilka byggdes i olika etapper. Karaktären på byggnaderna är snarlik även om fasadmaterialet har varierats. Den ursprungliga färgsättningen har successivt förändrats. Vidare framgår att områdets variation av såväl hustyp som färgsättning ger ett splittrat helhetsintryck. En mer likartad färgsättning kan ge större balans. Färgändringar föreslås därefter för fönster/dörrar, fasad och gavelspetsar. Någon särskild idé om takmaterialens färgnyanser redovisas inte i dokumentet.

Av handlingarna i målet i övrigt framgår att de ursprungliga taken i området utgjordes av röda tegelpannor, grå korrugerad eternit eller gråbruna betongpannor. Vid en inspektion av taken i området i oktober 2017 fann kommunen att de flesta tak på Örnvägen hade en röd eller brun kulör. Kommunens beslut om att avslå bygglovsansökan motiveras med att den gröna färgen inte kan anses lämplig då den avviker markant från övriga byggnader i området.

Den formella utgångspunkten är att bygglov inte krävs för att byta taktäckningsmaterial om åtgärden inte väsentligt ändrar byggnadens eller områdets karaktär (se 9 kap. 5 § PBL). Färgsättningen i området är idag splittrad. Det sökta takmaterialet har en förhållandevis mörk, mossgrön färgnyans. Vid prövningen ska hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen (proportionalitet). Vid en avvägning av kommunens intresse av att styra färgsättningen i området och det enskilda intresset av

att behålla det gröna taket finner mark- och miljödomstolen att A's intresse i detta fall överväger.

Med hänsyn till ovanstående och då åtgärden inte kan anses innebära någon betydande olägenhet på annat sätt för omgivningen konstaterar domstolen att det inte på av nämnden angivna skäl funnits hinder mot att meddela bygglov i enlighet med 9 kap. 30 § PBL. Den fortsatta prövningen av bygglovsfrågan bör emellertid handläggas av nämnden varför ärendet ska återförvisas dit för fortsatt prövning av bygglovsansökan.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 30 november 2018.

Lena Pettersson

Lars Fransson

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Lena Pettersson, ordförande, och tekniska rådet Lars Fransson. Föredragande har varit beredningsjuristen Anna Fridh.